

Zemlja je letos s sorazmerno dobro letino poplačala kmetovo delo. Zato ji preorani privoščimo nekaj mesecev počitka — Foto: F. Perdan

Leto XXVIII. Številka 87
 Ustanovitelji: občinske konference SZDL
 Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka
 in Trzin — Izdaja CP Glas Kranj. Glavni
 urednik Igor Slavec — Odgovorni ured-
 nik Albin Učakar

GLAS

Kranj, petek, 14. 11. 1975
 Cena: 1,50 dinarja
 List izhaja od oktobra 1947 kot tednik,
 od januarja 1958 kot poltednik, od janu-
 arja 1960 trikrat tedensko, od januarja
 1964 kot poltednik ob sredah in sobotah,
 od julija 1974 pa ob torkih in petkih.

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Mesec boja proti alkoholizmu

Nismo še dlje od prve črke

Vsako leto imamo pri nas že kar lep čas mesec boja proti alkoholizmu: v tem času teče vrsta akcij namenjenih preprečevanju in širjenju takih socialnih bolezni, ki imajo svoj vzrok predvsem v alkoholizmu, narkomaniji in drugih zasvojenostih. O takih in podobnih akcijah se pogovarjamo navadno le ta mesec v letu bolj organizirano, čeprav je pri nas, kaj bi slepomišili, problem alkoholizma tako družbeno pomemben, da bi se morali preventivno z njim ukvarjati prav vse leto. Vendar pa si še vedno radi pred takimi neprijetnostmi, kajti alkoholizem je neprijeten pojav, radi kdaj pa kdaj tudi zatismo oči. Tako se dogaja, da resolucije, ki naj bi bile vodilo družbenih dejavnikov za organiziranje preventive alkoholizma, ostajajo le deloma izpolnjene. Dnevno izračunavamo materialno škodo, ki nastaja v prometnih nesrečah na naših cestah, seštevamo jo in primerjamo vsak mesec. Res, da se škoda, ki jo povzročajo — ne zmerno pitje alkoholnih pijač, pač pa prekomerno pitje — niti ne da izračunati do dinarja in primerjati z gospodarsko koristjo proizvodnje alkoholnih pijač. Vendar pa bi z nekaj oprijemljivimi številkami o približni škodi morali imeti na voljo koordinacijski odbori za boj proti alkoholizmu, ki so že ustanovljeni pri občinskih konferencah SZDL ali pa se še ustanavljajo. Kajti prav o tej škodi imamo dokaj megleno predstavo. Pred časom so v eni od kranjskih delovnih organizacij, kjer imajo svoj klub zdravljenih alkoholikov, računali škodo zaradi nadomestil za osebni dohodek zdravstvenih težav alkoholikov: škoda v starih dinarjih se je povzpela v več milijonov din v enem letu. Vendar pa je to samo škoda na zdravju, ki jo lahko izrazimo v denarju: kaj pa škoda zaradi izostankov z dela, slabo opravljenega dela in najrazličnejših drugih dejavnikov, ki še povečujejo to škodo. Samo zaradi napredujočih zdravstvenih okvar dela alkoholik 10 let manj kot drugi delovni ljudje. Samo v Sloveniji pa ima probleme z alkoholizmom 15 odstotkov odraslih moških, na pragu alkoholizma pa jih je tudi 15 odstotkov. Če bi bili dosledni do izvajanja sprejetih resolucij, dogovorov, če ne bi zmanjševali problema tako, da pred njim od časa do časa zatiskamo oči, potem bi bila kurativa veliko cenejša: navadno okolica dokaj brezbržno gleda utapljanje posameznika, ko pa je na dnu zavržen in preziran od iste okolice, ki je neprizadeto in popustljivo gledala njegov propad in propad ožje družine, se začne reševanje — šele sedaj. Pri problemu alkoholizma smo za sedaj v preventivi in kurativi šele pri prvi črki abecede.

L. M.

V NASLEDNJI
 ŠTEVILKI
 SNOVANJA

Nižje kazni obsojenim
 iz Surovine | Zapustil
 ponesre-
 čenko

14. stran:

Pet ali sedem delavcev pri zasebnem obrtniku?

Pisali smo, da je družbenopolitični zbor radovljiške občinske skupščine na zadnji seji ponovno razpravljal o predlogu sklepa o zaposlitvi več kot pet delavcev pri zasebnih obrtnikih in da takšnega sklepa kot sta ga že junija letos sprejela zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti, tudi pri ponovni obravnavi ni sprejel. Pač pa je sklenil, da naj bi o vsakem takšnem primeru posebej razpravljala in odločala občinska skupščina.

To je prvi primer na Gorenjskem, da so se delegati odločili za takšen sklep. V nekaterih občinah so namreč pred tem tudi že sklepali o zaposlitvi več kot pet delavcev pri zasebnih obrtnikih, vendar so sklepe sprejeli brez posebnih omejitev ali drugačnih postopkov. Zakaj so se torej v Radovljici odločili drugače oziroma stvar še ni urejena (saj bosta o zadnjem stališču morala ponovno razpravljati ostala dva zbora občinske skupščine).

Za boljše razumevanje povejmo, da zakon pravi, da enega delavca lahko zaposli samostojni obrtnik, če opravlja storitve z gradbeno ali kmetijsko mehanizacijo, z avtodvigali, z avtovleko, z vilničarji ali vlečnicami. — Tri delavce lahko sprejme, če se ukvarja s proizvodnjo ali storitvami, ko z uporabo avtomatov in drugih visokoprodukcijskih strojev opravlja storitve ali proizvaja za tržišče v linijsko kontinuiranem tehnološkem procesu z enostavno predelavo surovin. — Pet delavcev pa lahko zaposli, če se ukvarja z opravljanjem storitev s popravili, vzdrževalnimi deli in z izdelavo izdelkov, pri svojem delu pa ne uporablja avtomatov in drugih visokoprodukcijskih strojev.

Prav pri slednjih, pri tistih torej, ki lahko zaposlujejo pet delavcev, pa zakon dopušča, da lahko občinska skupščina ugotovi in odloči, da je na njenem področju potreba za razširitev delavcev.

Na zadnji seji zbora se je v razpravi izkazalo, da takšne ocene v radovljiški občini najbrž nimajo. Ker so pri prvi obravnavi predloga sklepa ugotovili, da večina ne pozna tega določila obrtnega zakona, so upravni poslojci za zadnjo sejo pripravili spisek samostojnih obrtnikov, ki bi na podlagi določila zakona prišli v poštev, da bi imeli zaposlenih več kot pet delavcev. V razpravi so potem tehtali dvoje mnenj. Nekateri so ugotavljali, da za nekatera vzdrževalna in podobna dela v občini praktično ni moč dobiti izvajalca prav zaradi pomanjkanja tovrstne storitvene obrti. Drugi pa so zagotavljali, da zaradi nekaterih primerov ni potrebe, da bi sprejeli splošen sklep.

Lahko bi rekel, da je eden od razpravljalcev še najbolj ocenil položaj glede tega. Menil je, da bi v občini morali oceniti položaj storitvene obrti, ugotoviti, če na posameznih področjih prihaja do pomanjkanja posameznih storitvenih dejavnosti, in zakaj je tako. Pri tem bi morali upoštevati tudi tako imenovano šušmarjenje, ki se pojavlja pogosto prav tam, kjer ni tako imenovanih rednih obrtnikov. Z drugimi besedami to pomeni, da bi morali ugotoviti družbeni interes.

Kot rečeno, takšne analize v radovljiški občini trenutno nimajo. Prav pa bi bilo, da bi jo naredili.

Nedvomno bi bila potem odločitev o sedanjem problemu lažja. Menim namreč, da stališče, da bi vsak primer posebej obravnavala skupščina, ni najbolj enostavno in racionalno in da bi bilo tudi drugače moč to vprašanje pravilno rešiti. In še to. Čeprav je v radovljiški občini to prvi primer, da je pri dosedanjem delu skupščine in uveljavljanja delegatskih odnosov prišlo do različnih stališč v zborih, bi bilo najbrž prav, da bi tudi delegati družbenopolitičnega zbora v sredinah oziroma organizacijah, kjer so bili izvoljeni, pred sedajmi skupščino razpravljali o gradivni in tako v širšem družbenopolitičnem merilu verificirali stališče, ki ga bodo zagovarjali na seji skupščine. Prav pri zadnjem obravnavanem in spornem vprašanju, kot so povedali na seji, takšne verifikacije v organizacijah oziroma organih ni bilo.

A. Zalar

piccadilly — piccadilly — piccadilly — piccadilly — piccadilly — piccadilly

Tovarna klobukov Šesir — Škofja Loka
 priporoča svoje izdelke

piccadilly — piccadilly — piccadilly — piccadilly — piccadilly — piccadilly

Osvajalci Makaluja prihajajo iz aviona. Več o povratku alpinistov berite na 16. strani!

SVEŽE MESO ZA
 ZMRZOVALNO SKRINJO

dobite po ugodnih cenah vsak
 petek in soboto dopoldan
 V KLVANICI RADOVLJICA

SPECERIJA
 S B L E D S

Naročnik:

Rajali so dva dni

V torek, na Martinovo, sta tiho in skromno proslavila 50. obletnico skupnega življenja Ivana in Anton Šiler iz Stražišča, po domače Pahlnova

Anton Šiler, rojen 8. maja leta 1896 v Stražišču pri Pahlnu, in Ivana Šiler, rojena 8. oktobra leta 1904 z dekliškimi priimkom Fabjan v Stražišču (pri Mezlanu) živita v skromnem domu na Pahlnovem vrtu. Najpogosteje ju je najti v toplo zakurjenem domu. So pa dnevi, ko se Pahlnova zakonca odpravita na sprehod tja do Labor, do Vinkove gostilne. Prija jima kozarček belega. V tako visoki starosti, po desetletjih dela v tovarni in trenutkih tako razburkanega stoletja menda ni človeka, ki bi ga jima zavidal. Šilerjeva sta upokojena. Oče je pokojnino dočakal v stražiški žimariji, mama pa je bila invalidsko upokojena v nekdanji Jugočeški.

Skupna pot Ivane in Antona se je resnično začela že dobre pol leta pred poroko na veselici v tedanjem stražiškem sokolskem domu. Spoznala sta, da lahko živita drug z drugim. Ker v tistih časih za sklepanje zakonskih zvez ni bilo točno določenih dni, sta se Ivana in Anton odločila, da bo njun poročni dan ponedeljek, 11. novembra, ko vesoljni svet tako rad slavi

Martina in njegovo gos. Prvi dan so rajali na ženinovem domu pri Pahlnu. Ker se pa svatje niso in niso hoteli raziti, so se naslednji dan veselili še pri Mezlanu, kjer je bila doma nevesta.

Mlada zakonca je čakala trnova pot, borba za vsakdanji kruh in skrb za družino. Osem otrok se jima je rodilo. Pet jih je ostalo živih: Tone, Pavla, Martin, Stanko in Mara. Starša smehljaje občudujeta šopek, ki so ga jima za 50-letni jubilej poroke podarili otroci in vnučki. Na najvidnejšem mestu njunega doma stoji...

Krepkega in zdravega videza sta zlatoporočenca iz Stražišča. Marsikdo ne verjame letom in bi zato najraje kar osebni izkaznici pokazala, pravita. Takšna sva, čeprav nama življenje ni bilo z rožicami posuto in je bilo skorajda več grenkih kot veselih trenutkov. Vendar se prvih ne kaže prav pogosto spominjati. Dovolj imava sedaj zase. Zato se še posebej veseliva let, ki so nama še odmerjena, pripovedujeta jubilaranta Pahlnova mama in ata iz Stražišča!

J. Košnjek

Finale v Šenčurju

V nedeljo, 9. novembra, se je v Železnikih končal deseti koncert tekmovalne zabavno-glasbene prireditve Glas jeseni. S tem koncertom je občinstvo, ki je v desetih krajih glasovalo za najboljšega pevca, opravilo svojo nalogo. Izid glasovanja pa bomo izvedeli na finalni prireditvi, ki bo v soboto, 15. novembra, v domu kulture v Šenčurju.

Pevci Drago Zore, Slavica Celjer, Roman Peternel, Marjana, Maček, Janez Žgajnar, Vesna Vidmar, Franc Mežnar, Jelka Draksler, Stane Marn, Frenk Čebulj in Tatjana Krč bodo torej še zadnjič zapeli na finalni prireditvi v Šenčurju, ocenjevala pa jih bo strokovna žirija.

V drugem delu prireditve bo zabavni program skupine Dar z vsemi nastopajočimi pevci. Sodelovali pa bodo tudi: kvartet Peternel, igralca Leonida Karner in Vinko Peternel ter humorist Čipsi. Prireditev bo vodil in povezoval napovedovalec Miro Erzin.

F. Erzin

Satirični kabaret Metla tudi v Šenčurju

Prireditvena poslovalnica Festival iz Ljubljane se je odločila, da Tone Fornezzitof predstavi svoj satirični kabaret Metla tudi v Šenčurju, ki bo v nedeljo zvečer v domu kulture. V kabaretu, ki nosi naslov Želeli niste — poslušajte, se bosta šenčurski publiko predstavila igralca Janez Hočevar-Rifle in Nadja Strajnar.

Za nedeljsko predstavo je tako kakor v vseh drugih krajih zelo veliko zanimanje in bo verjetno razprodana.

F. Erzin

gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

PETEK, 14. novembra, ob 17. in 20. uri — F. Hadžić: HITLER V PARTIZANIH — gostovanje v Kamniku; SOBOTA, 15. novembra, ob 19.30 za IZVEN — F. Hadžić: HITLER V PARTIZANIH.

Vaterpolisti Triglava so začeli že s suhimi treningi za zimsko sezono. Strokovno delo glede kondicijskih priprav — plavalni del za člane in mladince ima na skrbi Franc Peternel, medtem ko bo Franc Nadižar vodil člansko moštvo na tekmah in treningih. Skrb nad mladinci in prvo pionirsko ekipo je v rokah Toma Baldermana, medtem ko ima Matjaž Avsec drugo ekipo pionirjev in vaterpolsko pionirsko šolo, Borut Chvatal pa je odgovoren za suhi trening članov in mladincev.

Vaterpolske novice

Pred vaterpolisti gorenjske metropole je že zimska sezona. V tej bodo odigrali prijateljska srečanja s Primorjem, Mladostjo, Reko, povratna srečanja za vse kategorije pa bodo v novem bazenu v Ljubljani. Člansko moštvo bo 30. januarja do 4. februarja nastopilo med osmerico privilegijev klubov na pokalu Solaris, pred njimi pa so tudi tekme za jugoslovanski vaterpolski pokal, medtem ko se mladinci pripravljajo za polfinale enakega tekmovanja.

-dh

tržni pregled

JESENICE

Solata 8 din, cvetača 9,30 din, korenček 5 do 6,50 din, česen 20,50 din, čebula 13,30 din, fižol 14,50 do 17,45 din, pesa 4,80 din, slive 20 din, jabolka 5 do 6,50 din, hruške 14,70 din, grozdje 14,80 din, limone 12 din, ajdova moka 18,35 din, koruzna moka 5,77 din, kaša 12,90 din, surovo maslo 58 do 61,70 din, smetana 27,85 din, skuta 18,10 din, sladko zelje 3,50 din, kislo zelje 6 din, kislja repa 6,60 din, klobase 61,20 din, orehi 97,80 din, jajčka 1,76 do 2 din, krompir 3,25 din

TRZIC

Solata 10 din, špinata 5 din, cvetača 12 do 15 din, korenček 8 do 10 din, česen 20 din, čebula 10 din, fižol 16 do 18 din, pesa 8 din, jabolka 7 do 8 din, hruške 12 din, grozdje 14 din, banane 10 din, limone 20 din, ajdova moka 16 din, kaša 15 din, surovo maslo 14 din, smetana 6 din, sladko zelje 5 din, kislo zelje 10 din, orehi 10 din, jajčka 1,60 do 1,80 din, krompir

poročili so se

V KRANJU

Zupan Drago in Hrovat Marta

V TRZICU

Ježek Marijan in Zrim Irena

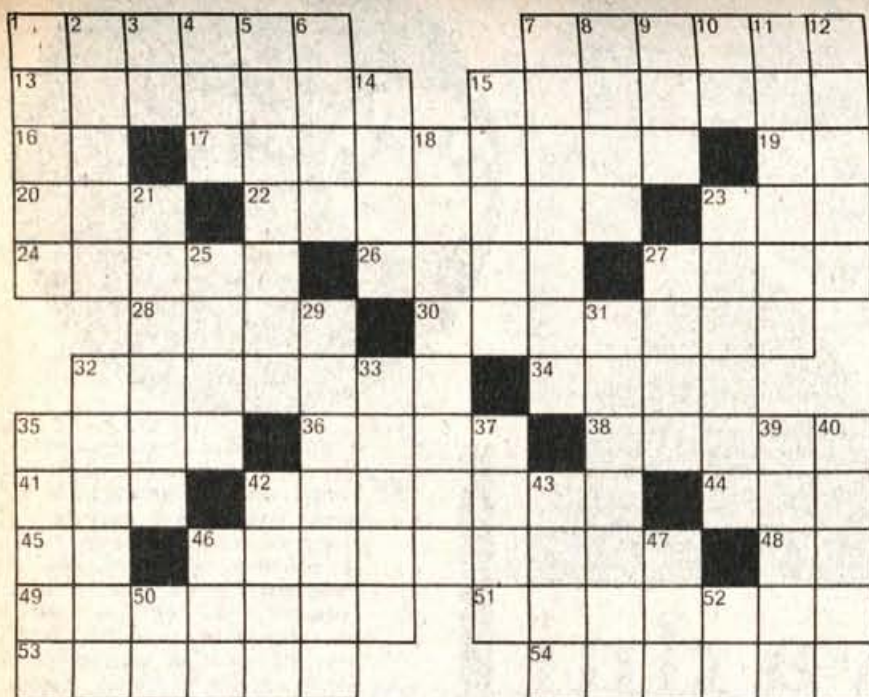
umrli so

V KRANJU

Jelovčan Angela, roj. 1907, Legat Marija, roj. 1893, Blaznik Ivana, roj. 1903, Kumar Mihael, roj. 1904, Lovrenčič Avgust, roj. 1933, Arh Matvež, roj. 1883

V TRZICU

Markelj Mihaela, roj. 1920, Čebon Alojz, roj. 1913, Djelošević Filija, roj. 1903

Rešitev nagradne križanke z dne 7. novembra: 1. stepa, 6. prav, 10. klub, 14. lotos, 15. relikvija, 17. anas, 18. reneta, 19. jen, 20. Ni, 21. trud, 23. jela, 25. TK, 26. gnu, 28. odij, 30. zataja, 32. vodovod, 35. Homer, 36. opolo, 38. ožemalo, 40. zadeva, 42. ažur, 43. kna, 46. IT, 47. Gina, 49. Elis, 51. EF, 52. ris, 54. Nicolo, 56. Tone, 58. inovacija, 60. katar, 61. Samo, 62. Aden, 63. anoda

Vodoravno: 1. svetlobni sij; v glasbi znak nad noto, označujoč trajanje glasu, 7. junak viteških romanov, 13. vrsta robidnice, katere sok uporabljajo za sirup, vino in marmelado, 15. ime ameriške pesalke Duncan, 16. avtomobilska oznaka za Pančevo, 17. kirurški poseg zdravnika, operativno delo, 19. Alfred Nobel, 20. zračno zdravilišče v Pirenejih, 22. zofa brez naslonjala, 23. pripadnik veje starih Slovanov, 24. kraj na Nortrantskem nad jugovzhodnim robom Planinskega polja, 26. roman E. Zolaja o pariški prostitutki, 27. glavna reka na Dolenjskem, 28. kopno, obdano z vodo, 30. pokrit dvokolesni potniški voz v Španiji, 32. gostosevci, skupina zvezd v sozvezdju Bika, 34. starogrški ljudski pesniki in pevci junaških pesmi, 35. prvotni prebivalec na našem ozemlju, 36. živec, nervus, 38. voz na dveh kolesih v vzhodni Aziji, 41. grobo domače sukno, raševina, 42. v nordijski in starogermanski mitologiji božanska devica, služabnica boga Odina, 44. nemška električna družba, Allgemeine Electricitäts-Gesellschaft, 45. avtomobilska oznaka za Virovitico, 46. ljubkovalni naziv za postavo, 48. Štefan Nemanja, 49. sporazum, zveza med državami, 51. zahodni kontinent, »Novi svet«, 53. glavno mesto Bolgarije, 54. najvišja gora v Turčiji.

Navpično: 1. sadni škodljivec, 2. večji kos pohištva, 3. znak za kemično prvino radij, 4. makedonski narodni ples, 5. nemir, 6. francoski pisatelj »Ariane«, Claude, 7. otok in zaliv na severu Sardinije, 8. ženska ime po mesecu maju, 9. ime slovenske pesnice Škerlove, 10. avtomobilska oznaka za Doboj, 11. Perzijka, prebivalka Irana, 12. sveta v italijanski, španščini in portugalski, del imena mnogih krajev, 14. prvi izraelski veliki svečenik, po bibliji Mojzesov brat, 15. brazilska reka, ki izvira v Kolumbiji, 18. ženska, ki se nepoklicno s čim ukvarja, nasprotje profesionalke, 21. okolica, okrožje, 23. stara zdravilna rastlina z rumenimi cvetovi, 25. hitro hlapljiva tekočina, ki jo uporabljajo tudi pri narkozi, 27. muslimanski sodnik, 29. remiju podobna igra na karte, 31. polagalec teraca, 32. tkanina v platneni vezavi, 33. izliv reke v več rokavih, v obliki grške črke, 35. severni jelen, 37. v romanskih jezikih naj živi živel!, 39. udarec, 40. sorodnik po očetovi strani, 42. dišava, duh, snov, ki jo zaznavamo z vohom, 43. ujemanje koncev vrstic v pesmi, 46. planinski kraj na severu Siama, 47. pisana dolgorepa tropska papiga, 50. Tone Fornezzi, 52. znak za kemično prvino iridij.

Rešitve pošljite do torika, 18. novembra, na naslov: Glas, Kranj, Moše Pijadeja 1, z oznako Nagradna križanka. Nagrade: 1.: 50 din, 2.: 40 din, 3.: 30 din

Izžrebani reševalci: prejeli smo 94 rešitev. Izžrebani so bili: 1. nagrado (50 din) dobi BINE LEBER, 64000 Kranj, Cankarjeva 19; 2. nagrado (40 din) BORIS HAFNER, 64270 Jesenice, C. revolucije 20; 3. nagrado (30 din) ANA ŠIMUNAC, 64000 Kranj, Partizanska c. 33. Nagrade bomo poslali po pošti.

ŠAHOVSKI KROŽEK

V končnici – kako?

Šahovsko igro delimo na tri glavne dele, na otvoritev, središnjico in končnico, ki neopazno prehajajo druga v drugo. Končnice so lahko zelo različne, odvisno od figur, ki so še na deski, in od njihovega medsebojnega položaja. Imamo obsežne šahovske knjige, v katerih so obdelane posamezne končnice in obrazložene zakonitosti, ki veljajo v raznih tipih končnic. V primeri z igranjem v središnjici, ki je kot nalašč za ustvarjanje samonikle šahovske igre, se je treba o končnicah marsikaj naučiti. Vendar pa to ne pomeni, da v sklepnih fazah igre ni mesta za kombiniranje. Nasprotno, kdor gradi igro na neposrednih možnostih, ki jih nudi pozicija in ne stereotipno, bo užival v kombiniranju tudi v končnici. Oglejmo si primer na sliki. Pozicija je iz partije Köberl – Szabo (prvenstvo Madžarske 1951), po 23. potezi belega.

4. Kf2 – e2 Lg7 – b2!
 5. Td2 – c2 Ta8 – d8
- Figure belega so nenadoma zvezane in prisiljene na obrambo, kralj pa je odrezan od kritičnega krila.
6. Lh3 – f1 Sc5 – a4!
 7. Se1 – d3 Sa4 – c3 +
 8. Ke2 – e3 Sc3 x a2
- Črni se je odločil za poenostavitev pozicije in kombinacijo, ki mu bo prinesla prednost kmeta. Njegova trdnjava uspešno sodeluje v igri, zato je razumljivo, zakaj prej ni ponudil zamenjave trdnjav, temveč se je odločil za prodor a-kmeta.
9. Sd3 x b2 Sa2 – b4!
 10. Te2 – c1 a3 x b2
 11. Te1 – b1 Sb4 – c2 +
- Beli kralj nima več dobrega umika. Če gre na e2-polje, bo črni po Se2 – a3 in zamenjavi kmetov ustvaril dva vezana prosta kmeta, po umiku na f2-polje pa bo sledil udar Td8 – d2 +. Zato beli poskusi tretjo pot, s tem pa ponudi nasprotniku možnost, da sklene igro na najkrajši način.
12. Ke3 – f4 g6 – g5 +!
 13. Kf4 – e5 Td8 – d6!
 14. c4 – c5 Td6 – e6 +
 15. Ke5 – f5 Sc2 – e3 mat
- Zanimiva matna slika, pogosta v prostih in turnirskih spopadih.

dr. S. Bavdek

Šahovski problem

Rešitev problema S. Bavdka, ki smo ga objavili 17. oktobra, se glasi: 1. h4 – h5 +! Sg3xb5 (Kg6xb5, Kg6 – f5, Kg6 – f6, Kg6 – h6) 2. Tc2xc6 mat (Tc2 – h2 mat, Tc2 – f2 mat, Te7 – f7 mat, Te7xb7 mat) Med pravih rešitvami smo izžrebali tri, in sicer: Vinko Rakovec, Kranj, Jenkova 1, Milan Udir, Kranj, Kidričeva 19 in Stane Polak, Škofja Loka, Mestni trg 22. Nagrade po 50 din jim bomo nakazali po pošti.

Tokrat objavljamo problem J. Buchwalda (Šah. vjesnik 1947)

Beli igra in matira v drugi potezi.

Rešitve pošljite do 10. decembra na naslov GLAS, Moše Pijadeja 1, 64000 Kranj, z oznako ŠAHOVSKI PROBLEM. Izmed pravih rešitev bomo izžrebali tri po 50 dinarij.

Leteča babica ponovno na poti

Pred nekaj dnevi je v Kairo priletela 84-letna Američanka Marion Hart, ki ji pravijo leteča babica. S svojim enomotornim letalom potuje okoli sveta. Ob prihodu v Kairo je izjavila, da je lačna in zaspana. Na poti okoli sveta je že obiskala Islandijo, Anglijo, Francijo, Italijo in Grčijo. Leti že 30 let in je v zraku prebila 5000 ur. Iz Kaira je pot nadaljevala v države Perzijskega zaliva, kjer je ženskam prepovedano voziti celo z avtomobilom. In zakaj leti? Pravi, da ji tako hitreje mine čas.

Svojevrstna nadloga

Lastniki velikih hotelov v Singapuru so pred kratkim napisali peticijo, s katero zahtevajo pomoč pri louu na »hotelske kobilice«. Tako imenujejo goste, ki iz hotela kratko malo izginejo in pustijo visok račun neporavn.

V hotelu Hilton se je minuli mesec naselil ameriški poslovnež s posebnim priporočilom. Ko je navada so mu dali najrazkošnejši apartma in ga na moč častili. Gost je na široko podpisoval visoke račune v hotelskem baru in razstauraciji. Potem je nekega dne enostavno izginil, ko se je kot običajno odpeljal na sestanek z izposojenim avtomobilom. Lahko so ugotovili le, da je rezerviral sedež v letalu in pustil za seboj neplačan račun v vrednosti 14.000 dolarjev.

To je le eden od številnih primerov. Zato gostom ne dovolijo odhajati iz hotela s prtljago. A tudi to ne pomaga. Gostje se odpravijo na sprehod brez kovčka, toda za prvim vogalom sedejo v taksi in se odpeljejo na letališče. Uslužbenci hotela lahko kasneje najdejo le prazne kovčke.

Pri pogledu na pozicijo ugotovimo predvsem to, da ima beli slaba a2- in o4-kmeta, črni pa prednost kmetov v razmerju 3:2 na daminem krilu. Še nekaj, črne figure so usmerjene na damino krilo, zato je pričakovati težiče njegove igre na tem mestu.

1. ... a7 – a5!
2. Se2 – c1 a5 – a4

Kdo je to napisal?

Vidimo, da izbiramo odlomke, ki jih dobro poznate, kajti malo je odgovorov, ki bi ne bili pravilni. Tokrat je bilo prav takole: Fran Erjavec, Ni vse zlato, kar se sveti. Izžrebali smo Branka Seliča iz osnovne šole Cvetka Golarja v Škofji Loki. Poslali mu bomo knjigo Ivana Jana DRAŽGOŠKA BITKA, ki jo poklanja trgovsko podjetje MURKA iz Lesc.

Zdaj pa vam bo pisatelj predstavil težko življenje otrok in prav bi bilo, da bi včasih pomislili, kako lepo je vaše življenje.

Štiri vreče! Stisnilo me je; jaz sem ga imel komaj za dve! Vprašal sem suho, kakor bi se posmeheval:

»Le kaj bosta s tolikim denarjem?«

Zdaj se je oglasil Gusti, ki je prehitel Franca, rekoč: »Zima bo, bosa na moreva nikamor. Oče nama bo zašil čevlje.«

Gubač za čevlje se je sušil naprej in naprej, še ves mesec in posušen romal v vreče. Še bi se nabiral, še bi se sušil na podstentih, da nam ni tedaj trgovce preprosto povedal, da to leto noče nihče kupiti gubača. Vsem se nam je v grlu zataknilo, dokler mi nismo izgrgrali:

»Kaj naj zdaj počnemo s tem gubačem?«

»Kaj!« se je nasmehnil trgovec. »Zakopajte ga v jamo... za gnoj menda ni, kaj?«

»Pa ste nam rekli...«, smo ugovarjali, sklicujoč se na njegove besede. Zasmejal se nam je, rekoč:

»Je že tako! Rekel že, rekel! Saj je meni tudi trgovec v mestu rekel, njemu spet je rekla tovarna. Ta ga pa zdaj ne potrebuje... noče gale.«

Njim je bilo lahko, vse tja do tovarne: ker ga niso potrebovali, ga niso kupovali. Časa z njim niso zgubljali, denarja pa tudi ne tako krvavo potrebovali kot mi.

»Kaj bosta z gubačem?« sem vprašal Francija in Gustija, ko sta prišla k nam in obsejala na klopi. Mogoče nista opazila, da sem se jima rahlo posmeheval, ker sem jima bil nekoč tako nevoščljiv zanj.

Spogledala sta se. Šele čez čas je Franc odgovoril:

»Kaj pa hočeva...«

»Potem vama oče ne bo mogel zašiti čevljev?«

»Ne bo,« sta tiho odvrnila.

Nista jih dobila. Ko je padel prvi sneg, sta bosa tekla v šolo.

Pravilne odgovore pošljite do 25. novembra na naslov: CP Glas, 64000 Kranj, Moše Pijadeja 1, in pripišite: Kdo je to napisal.

Sam

Budilka me je tistega jutra kar prezgodaj poklicala. Pogledala sem skozi okno. Kako kislno in pusto deževno vreme! Mislila sem še malo poležati, toda iz postelje me je spravil brat, češ da moram za njim zakleniti vrata, ker gre k soščolcu na obisk.

Brat je odšel k soščolcu, starši pa v službo. Zato sem se morala kar sprijazniti z mislijo, da bom ta dan pač sama prebila. Najprej sem si pripravila zajtrk, zatem pa sem se pripravila k nalogi. Tako tesnobno in pusto mi je bilo pri srcu. Nikjer nikogar! Zazrem se skozi okno. Tudi na igrišču ni nikjer žive duše. Kako grozno osamljen si, če nimaš nikogar, ki bi ti vsaj s svojo prisotnostjo ali bližino pregnal tesnobo. Ura je ravnokar odbila polдне. Nekdo pozvoni. Prav vesela sem, da grem nekomu odpirat. Prišel je brat in mi sporočil, da je nehala deževati. Iznad težkih, temnih oblakov je zopet posijalo toplo sonce. Zazdelo se mi je, da se je vse spremenilo. Začela je oživljati cesta, tudi igrišče je polno otrok. Kmalu zatem se vrneti starša in vzdušje je pristrčno, pomirjajoče in hkrati živahnije.

Človeka že občutek, da je nekdo blizu ali vsaj v bližini, pomirja. Kako srečni smo, ko živimo v družini, v družbi, da nas je več, da se pogovarjamo. Skupaj se veselimo in se tolažimo, kadar smo žalostni.

Alenka Kuhar, 8. b. r. osn. šole
heroja Bračiča, Tržič

Krvavi režim v Španiji

Sedim doma in premišlujem. Največkrat o zunanjih politiki, ki se mi zdi tako zanimiva. Vklapljam radio, da bi slišala zadnje novice. Lepo, tujo popevko zmoti napovedovalčev glas, ki nam začne brati poročila. Spet novice o Španiji. Umorili so pet baskovskih rodoljubov. Pet ljudi, ki jim ni všeč Francov fašizem, je moralo končati pod zakoni državnih biričev. Pet mladih ljudi, ki so se borili za boljši jutri Španije, te zaostale države, ki ji že od l. 1939 vlada diktator Franco.

Francov režim se je začel kot delo dveh velikih pokroviteljev pešiče španskih fašistov, ki so se uprli zakoniti republikanski vladi – Hitlerja in Mussolinija.

Hitler je s svojim letalstvom omogočil premeštev Francovih enot iz Maroka v Španijo. S tem mu je zagotovil prvi uspeh. Mussolini pa je prevzel blokado Španije na Sredozemlju.

Tudi po drugi svetovni vojni smo se Jugoslovani prepirali o Francovem režimu, saj vemo, da je Ante Pavelić, eden najhujših ustašev, umrl v Španiji kot Francov gost in da so v Španiji našli zavetje morilci našega veleposlanika v Stockholmu Roloviča.

Prav v zadnjem času, ko je Franco še enkrat po stotih poskusih dokazal, da je zločinec brez primere, so se mnoge države odločile, da bodo prekinile stike s Španijo. Mnoge države so prekinile diplomatske stike ali prepovedale izlete v Španijo.

Dan za dnem po ulicah mest demonstrirajo Baski. Ze nekaj dni pred izvršitvijo zadnjega zločina so po strehah hiš visele črne zastave, kot bi slutile nesrečo. Na ulicah so vsi ljudje nekam hiteli. Nihče ni govoril. Glavno mesto Španije je težila moreča tišina. Saj od Franca ni bilo mogoče pričakovati milosti za 11 obsojenih. Pet jih je bilo zadavljenih – špansko ubijanje na srednjeveški način, ostale pa so obsodili na dosmrtno ječo. Pet ljudi je umrlo kljub protestom mnogih držav sveta.

Vendar pa se s terorjem ni rešil noben režim in tudi Francov se ne bo.

Smilja Brkljač, osn. šola
heroja Bračiča, novinarski krožek

Ne bom pozabil

Šumele so breze v rahli jesenski sapi. Njihovo listje je v prekrasnih jesenskih barvah poplesavalo v zraku kot pisani metulji. Ura je bila kakih štiri, vendar se je sonce že pošteno nagnilo proti zahodu. Čez pokopališko obzidje si v oddaljenosti videl sive hiše Maribora.

Bili smo na babičinem grobu. Stali smo okoli groba, zrlj v plamene sveč, ki so tam gorele in se je spominjali... Nikoli ne bom pozabil tistega trenutka, ko mi je telefonirala teta, da je babica umrla. Brez cilja sem hodil po sobi blede kot stena. Nikoli več je ne bom videl, nikoli... Ta misel me je zasledovala, kamorkoli sem stopil in mi naredila ta dan še bolj črn, kot kateregoli poprej in pozneje.

Domov je prišla mama... Padel sem ji v naročje in se zjokal. Dolgo se nisem pomiril. Nazadnje sem ji povedal, kaj se je zgodilo. Oba sva se jokala...

Nikoli več ne bom videl babice, videl bom le še pesek, ki pokriva njeno truplo.

Aleš Mihev, 6. č. r. osn. šole
Franceta Prešerna, Kranj

Grob

Tako pust in sam
stoji sredi poljan.
Tako mrk in tih,
da sliši se trave dih.
Tako siv in hladan
s krujo je posejan,
a vendar je sam, čisto sam...

Vilma Primožič, osn. šola
Petra Kavčiča, Šk. Loka,
dopisniški krožek

Jesenska slika

Zapornice neba so se odprle in bela zavesa dežja neusmiljeno moči zemljo. Voda v koritu Sore se peni in strahovito buči.

Pod verigo mlečnobege megle se razprostira gozd. Pisana jesenska barva, ki si jo nadeva že od večnosti, je zaradi slabega vremena podobna otožnemu akordu.

Pogled mi splava proti nebu. Vidim oblake, ki se v divjem ritmu vrtničijo kot plesalci tanga. Zdi se mi, da je v teh oblakih nakopičena ogromna energija, ki se lahko zdaj zdaj sprosti...

Zapiha močan veter: njegov zvok je prijeten, a to je le prevara. Mrzel je, neusmiljen in oster kot rezilo nabrušenega noža. Drevesa se upogibajo. Njihovi vrhovi se napenjajo kot jambori, v katere se zaletava sila vetra.

Veter zavrtinči prve dežne kaplje. Senca teme zagrne zemljo in zamolklo grmenje kali jesenski mir. Nebo spremeni barvo, pojavi se tanka žareča nit in še v istem trenutku izgine.

Kdo ve, katero žrtev si je izbrala?

Zoran Jelovčan,
7. c. r. osn. šole
Ivana Tavčarja, Gorenja vas

Zima trka na vrata

Zopet smo na koledarju obrnili nov list – november je tu. To je mesec nenadnih ohladitev in lahko pričakujemo že prvi sneg. Uradno nastopi zima šele 23. decembra, vendar je vsaj drugi del novembra močno podoben decembru.

Vreme na prvega novembra si dobro zapomnimo. Še čez več let se bomo spominjali, ali smo bili oblečeni v plašč ali je zadostoval suknjič, ko smo obiskali grobove. Letošnji prvi november je bil kar topel. Naslednje dni je deževalo, kar se spodobi za pozno jesen. Blato in luže so nam stari znanci ob slabem vremenu. Šestega novembra pa je padel v zgodnjih jutranjih urah prvi sneg. Vmes je padal tudi dež, zato se je sneg v nekaj urah stopil. V gorskih predelih pa se je sneg obdržal in omogočil prvo smučanje. Po napovedih iz radia pa lahko zopet pričakujemo ohladi-tve. Ob takih dnevih je posebno mraz zjutraj, opoldne pa rad piha veter. Proti koncu meseca pa lahko zopet računamo na sneg. Prav gotovo se bo obdržal tudi v nižini. Ob začetku decembra ali vsaj takrat, ko zima nastopi po koledarju, pa bo gotovo snega precej na delbo. V gorah bo zadosti snega že prej, da bo omogočena dobra smuka.

Zima je res pred drumi. Kmetje bodo končali dela na polju, zaspala bo narava in navidezno bo zamrlo življenje. Večeri bodo daljši. Prav gotovo pa bodo vstريح z zimo prišle spolzke ceste in druge nevesočnosti.

Doma smo že začeli kuriti v peči. Pravkar sedim ob njej. Zunaj pa se dan nagiba v večer, v mrzel in tih novembrski večer.

Jože Zupanc, 8. a. r. osn. šole
Stanka Mlakarja, Senčur

Madeži, madeži

Madeže od kave odstranimo: z belega blaga, ki ga ne smemo kuhati, speremo madeže s kislavo vodo.

Od šminke: z mlačno vodo in milom.

Od cigaretnega ogorka: če je cigareta le oplazila obleko, madež odstranimo s čisto vodo, ki smo ji dodali malo soli. Pomaga pa tudi pivnanje madeža z vato, namočeno v kislavo vodo.

Od voska: strdek odstranimo z nožem, nato pa se madeža lotimo s pivnikom in mlačnim likalnikom.

Od trave: vroči vodi primešamo malo alkohola in amonijaka.

Od laka za nohte: strjen lak odstranimo z acetonom, vendar ne na sintetičnem blagu.

Od čaja: z ostankom limone.

Od piva: z malo mlačne vode, in to takoj.

Madeže najlaže in popolnoma odstranimo, če se jih lotimo takoj. Zastarani madeži pa se lotevamo z različnimi pripravki, ki pa nam večkrat povzročijo še dodatno škodo, saj se v blagu pojavijo razni kolobarji in razbarvane površine. Sredstvo za odstranjevanje najprej preizkusimo na kakem skritem kosu obleke. Madež čistimo tako, da obleko položimo na mizo, pod madež pa damo večkrat preganjeno čisto krpo, ki bo vpijala umazanijo, ki jo mehčamo s čistilnim sredstvom. Previdno drgnemo madež od zunaj navznoter, da ne dobimo neprijetnega kolobarja. Navadno moramo čiščenje ponavljati večkrat.

Zelo topel in povsem po modi je takle malo daljši pulover s širokimi rokavi. Pod prsmi ima droben vzorec, ki se ponovi tudi na rokavih. Koničast izrez je primeren za nošenje srajčnih bluz.

marta odgovarja

Vera iz Kranja - Stara sem 19 let, visoka 162 cm in tehtam 57 kg. Iz debelejšega kosmatenega blaga (tweed) bi rada imela zimski plašč. Svetujte mi, prosim, model.

Marta - Plašč je enostaven, dolg čez kolena, zapenja pa se v eno vrsto. Ovrtnik ni prevelik, ima raglan rokava in dva žepa. Krojen je le malo navzven.

Lovorov list

Lovorove liste dobro poznamo, saj to začimbo zelo pogosto in skozi vse leto v kuhinji tudi uporabljamo. Lovorika raste v sredozemskih krajih in tudi ob naši obali. V trgovini dobimo že sušene liste: najboljši so temno zeleni in celi, rumenkasti in razkosani so slabše kvalitete.

Lovorov list je močna začimba, zato ga uporabljamo previdno. Vzamemo pol lista na pol litra tekočine ali na kilogram mesa ali rib. Liste lahko posušimo tudi sami. Sušimo samo liste, brez pecljev ali celo vejice. Sušimo v hladnem in zračnem prostoru nekaj dni. Hranimo jih v neprodušno zaprti posodici.

Lovorove liste dodajamo nekaterim juham kot je fižolova in krompirjeva, pa tudi v srbskem pasulju ne manjka, v kakih drugih enolončnicah, v ragujih, pikantnih mesnih omakah, pri ribah in divjačini. Uporabljamo ga tudi v ribjih marinadah in pri vlaganju zelenjave ter pri pripravljanju različnih jedi iz divjačine.

Potrebujemo: pol kg riža, sol, četrt kg gob, olje, 1 majhno čebulo, četrt kg graha iz konzerve, 5 dkg masla.

Riž z gobami in grahom

Zavremo 2 litra slane vode, stresemo vanjo riž in ga kuhamo 15 do 17 minut. Prelijemo ga nato z mrzlo vodo in dobro odcedimo. Na olju prepražimo čebulo in dodamo gobe, nato pa še grah. Oboje primešamo rižu. Pekáč namastimo z oljem in stresemo vanj pripravljen riž, lahko že nekaj ur pred kosilom, saj jed lahko počaka na hladnem. Nato segrejemo pečico na 200 stopinj in jed pečemo pol ure: jed pred pečenjem potresemo s kosmi masla. Po 15 minutah pečenja riž previdno zrahljamo z vilicami in pečemo do konca.

Masaža

Nekateri ljudje imajo že po naravi lenobnejšo cirkulacijo krvi, katere nevedčnosti se kažejo s hladnejšimi dnevi. Takrat nas neprestano zebe, izgubimo zdravo barvo lic, koža je bleđa, celice se počasneje obnavljajo, presnavljanje v telesu je počasno, razpoloženje pa v bližini »ledišča«.

Masažo potrebuje telo, kadar se pripravljamo na kak večji napor ali pa hočemo odstraniti posledice kakšnega napora ali pa smo enostavno psihično ali fizično utrujeni. Strokovno masažo danes dobimo lahko v kozmetičnih salonih, v hotelih, kjer imajo bazene, ali pa v športnih objektih. Lahko pa se masiramo tudi sami doma s frotirko, žimnato krtačo, s trakom ali rokavico iz sisala. To so sama preprosta, a učinkovita sredstva, s katerimi dosežemo, da se mišice pod kožo in sama površina kože bolje prekrvavijo, s tem se celice hitreje obnavljajo, poveča se prehranjenost kože. Skratka, polepšamo se, bolj zdravi smo.

Neke vrste masaža je tudi tuširanje. Opravljamo ga lahko zjutraj ko vstanemo, saj je odlično sredstvo za dokončno prebujanje ali pa zvečer po večernem čistilnem kopanju. Tuširamo se najprej s toplo vodo, nato z mlačno, nato spet s toplo in končamo z mrzlo. Izmenjava tople vode s hladno širi in krči žile in jih spodbuja k dovajanju krvi. Obrišemo se s frotirko. Ni vseeno, kje se začnemo brisati. Obrišemo z grobo frotirko najprej prste na rokah, nato nadaljujemo proti rami, in sicer najprej desno, nato še levo roko. V krožnih gibih nadaljujemo na prsnem košu. Nato začnemo pri nogah, spet najprej prste desne noge, nato leve do stegen, nadaljujemo spet s krožnimi gibi po trebuhu. Hrbet masiramo tako, da primemo dva konca brisače in jo premikamo sem in tja, prav tako križni in ledveni del hrbta. Za tako masažo velja, da masiramo v krogih vedno od zunanjih delov telesa proti srcu, nikoli obratno.

Če se je november začel hladno in z dežjem, ki že diši po snegu, še ni, da bi kar naprej objokovali tople jesenske dni, ki so za nami. Ne zasedimo se v toplih centralno ogrevanih sobah. Vsak dan pojdemo na sprehod, pa če vreme še tako nagaja. Topla nepremočljiva obutev, primerna obleka in dežnik ali pelerina nas bodo obvarovali hladu in vlage. Na obraz pa nanesimo plast masne kreme.

V OBSAVSKIH VASEH

Breg, Jama, Mavčiče, Meja, Podreča, Praše

(7. zapis)

Zadnji ALMIRIN model tanjše ženske jopice so spet poživilo črte. V modri, zeleni, bordo, rjasti in rjavi barvi se dobe v njihovi prodajalni v Radovljici.

Cena: 224 din

Iz čiste runske volne je tale moderno ohlpen model ženskega plašča. V opečnato rjavi in sivi barvi se dobi v Murkini MODI v Radovljici. Vprašajte za model VALENTINA. Velikosti: 38 do 44.

Cena: 1699 din

Kvalitete teflon posode so našim gospodinjam že dobro poznane. Te dni so dobili v MURKINEM ELGU v Lescah iz Italije kompletne teh posod s pokrovmi v prijetni olivno zeleni barvi. Lahko izbirate med vzorčasto ali gladko posodo.

Cena: 182,80 do 283,80 za kos

Kamniški UTOK je tudi za letošnjo jesen pripravil celo kolekcijo nepremočljivih škornjev za staro in mlado. Novost pa so visoki škornji za lovce, seveda v zeleni barvi. Dobe se v njihovem butik v Kamniku.

Cena: od 70,20 do 212,80 din

Če se je med Jamo in Prašami muhasta Sava kar precej odmaknila od ceste in napravila jame – police za rodovitne njive, se je še pred Mavčičami s svojo strugo kar nevarno spet približala cesti. Hkrati pa se reka tu že nekako umiri in prehaja v umetno Zbiljsko jezero. Na misel mi pride otožna Kernjakova pesem »Zakaj Dravca več ne šumi...«, ki bi se prav pri Mavčičah dala še drugače zapeti – zakaj Sav'ca več ne šumi...

Pri Mavčičah ali pri Mavčah, v Čirčah ali v Čirčičah? Oboje je prav. Vsekakor sta krajšani krajevni imeni v vsesplošni ljudski rabi. Saj si tudi prebivalci pravijo, da so Mavčani (ne: Mavčičani!) in Čirčani (ne: Čirčičani!). Seveda se moram ravnati po ustaljeni knjižni obliki – torej pripotovali smo v – Mavčiče.

PARI OBSAVSKIH VASI

Nekaj nenavadnega: vasi na obeh bregovih Save, od Kranja do Smlednika, so si izbrale vsaka svoj par – kar natanko nasproti si stoje: Drulovka – Čirčiče, Breg – Prebačevo, Jama – Zerjavka, Praše – Trboje, Mavčiče – Moše, Podreča – Dragočajna in še Zbilje – Smlednik.

Kateri je bil vzrok tem nenavadnim »vis à vis« naselitvam? Gotovo ni odločalo le ugodno zemljišče, najbrž je bila še kaka posebna povezava med obema bregovoma; vsaj ponekod je utegnil biti to brod, ki je zbral ob svojem (ali nad njim) »pristanišču« prvotne stalne naseljence.

Zdaj smo v Mavčičah, osrednji in danes največji vasi na tem odseku desnega savskega brega. – Vedno pa niso bile Mavčiče največje, l. 1869 je bila Podreča znatno večja po številu prebivalcev, šele l. 1880 so Mavčiče prevzele prvenstvo. Zdaj živi v Mavčičah stalno blizu 350 domačinov. Tu je tudi sedež krajevnega urada, v Mavčičah imajo osnovno šolo in združni dom za vse območje. Tu obstaja tudi kulturno-prosvetno društvo – saj ima za svoje delo lepe prostore.

Zanimivo dejstvo: kot se nekateri kraji, posebno mesta, iz leta v leto večajo, tako prostorninsko kot po številu prebivalstva, tako cela podeželska področja v teku stoletja niso nakazala nobenih posebnih zvečav. Za primer, področje vseh vasi, ki jih obravnavajo ti zapisi, je imelo l. 1869 le 99 manj prebivalcev kot jih ima danes.

PO JENKOVIH STOPINJAH

S koro v vseh teh obsavskih vaseh naletimo na to ali ono, kar je v zvezi s pesnikovim rodom.

Tako stoji v Mavčičah (št. 12) hiša, ki si jo je zgradil Jože Jenko, pesnikov oče, l. 1885 za sebe in za hčerko Mino, ki mu je stregla do smrti.

Potem je na mavškem pokopališču tudi grob staršev Simona Jenka: očeta Jožeta in matere Mine. Oče je umrl l. 1892, mati pa l. 1873. – Grob je ohranjen – saj pesnikov rod še živi v številnih pranečakah in prapranečakah. No, tudi na mavškem nagrobniku Jenkovih je vklesano tako ime: Jože Jenko, roj. 21. 3. 1878 – umrl 25. 7. 1955; to je bil sin pesnikovega brata Lovrenca, ki je ostal na kmetiji v Prašah. Po njem ima ta dom ime »pri Lovrenčku«.

SAVEL-PAVEL

Znan rek za človeka, ki se »spreobrne«, ki svoje dotodanje mišljenje spremeni. »Iz Savla je postal Pavel.« Razlago dobimo v svetopisemski zgodbi:

Gorečnik judovskih postav in vnet prietaš farizejcem je Savel iz dna srca žetil in

Partizanski nagrobnik v Mavčičah

preganjal mlado cerkev Kristovo. Navzoč pri kamenjanju sv. Stefana se veseli, da bodo sčasoma potrebljeni vsi kristjani. Izenada pa se trdosrdni vojščak zave, kako napak je vse doslej ravnal. Kar je poprej sovražil, sedaj ljubi. Izpreobrnil se je, pravi pobožna legenda. Nič več ni prelival krvi, pričel se je boriti z uma svitlim mečem – znal je namreč sukati tudi pero. In iz nekdanjega trdega vojaka je postal znan cerkveni mislec in učenjak – sv. Pavel.

No, to zgodbo sem povedal zato, ker je farna cerkev v Mavčičah posvečena prav temu svetniku. In tudi farno žegnanje je posvečeno dnevu Savlove spreobrnitve, 25. januarju.

Mavško cerkev omenja listina že l. 1444. Zgradba je bila prvotno gotska; zdaj, po obnovitvi l. 1826, pa kaže njeno vnanje in notranje lice baročni stil ali slog.

DVE ZGODBI

S cerkvijo v Mavčičah sta povezani dve zgodbi – ena bridka, druga pa bolj šegava.

V noči, 27. julija 1766, ob deseti uri zvečer, je strela udarila v zvonik. Vse je zgorelo, le goli cerkveni zidovi so ostali. Zvonovi so se v vročini stalili, cerkovnika pa je strela ubila.

Eden od duhovnikov, ki so službovali v Mavčičah, Primož Kural, je več let prijazno nagovarjal vasčane, naj si zgrade novo cerkev. Stara da je premajhna pa tudi zidovi niso več prav trdni. K zidavi pa ljudi ni in ni mogel pripraviti. Zato se je zatekel k zvijači: cerkev je dal znotraj vso podpreti z lesenimi gredami in stebri. Potem pa je povabil škofa, naj si njegovo cerkev ogleda. Seveda se je škof začudil toliko podpornikom v cerkveni notranjščini. Brž zaukaže prisotni soseski, da si zgradi novo cerkveno stavbo. Ker sicer ne bo več namestil v Mavčičah nobenega duhovnika! No, krotki Mavčani so potem res poprijeli za delo in l. 1826 je bila nova cerkev dograjena (le strop in prezbiterij – svetišče sta ostala od prej).

SPOMENIK NOB

Res dostojno slave v Mavčičah spomin na padle borce za svobodo. Postavili so kar dva umetniško izdelana spomenika, enega pred združnim domom, drugega na pokopališču. Na tem so vklesana imena enajstih padlih domačinov iz Podreče, Mavčič in Jame (Franc Jamnik, Jožef Rozman, Jožef Jerala, Dominik Jerala, Jožef Rozman, Lovro Narobe, Rudolf Zevnik, Rudolf Bohine, Anton Taškar, Štefan Habat in Valentin Kalan).

(Soba nadaljevala)

NA ROBU

Prišlo je torej do takih sporov, da je posegel vmes njen brat in me neki dan, ko sem pozno zvečer prihajal z dela, napadel s sekuro pred vhomod v stanovanje. Takrat me je zelo hudo ranil po glavi in sem imel dve hudi krvavitvi, pretres možganov in hude krvavitve na glavi. Na ljubljanski kirurški kliniki so me rešili po hudi agoniji več dni. Kaznovan je bil z dvema letoma zapora. Zdravil sem se v mentalno psihiatričnem laboratoriju v Polju. Sedaj premišlujem, kako sem uspel biti tisti dve leti zakona sploh trezen. Delal sem v majhni pekarni, kjer je bilo zaposlenih le nekaj pekov, točno štirje izučeni peki z mojstrom in en vajenec. Pri delu sem že od začetka bil vzoren in sem se znal, da bi več zaslužil, saj žena ni bila zaposlena in je dobivala le nekaj tisoč din invalidnine zaradi bolezni na pljučih. Potem po najini poroki pa so ji tudi to vsoto odvzeli.

Pozneje ni mogla dobiti takega dela kot bi ji ustrezalo po več letih bolezni. V družini smo živeli štirje ljudje, t. j. tašča in moja žena, najin komaj rojeni sin Božidar in jaz. Delo v mojem poklicu je bilo vedno le ponoči in jaz, kot mlad človek, komaj poročen, sem želel biti pri svoji mladi ženi, pa sem moral vse noči delati. To ni bilo vseh tudi moji ženi. Prej na to nisva mislila, pozneje je bilo že prepozno.

Poiskala si je družbo znancev in kolegov, jaz pa sem bil iz dneva v dan bolj ljubosumen. Vsega bi več ne znal opisati, kako je bilo takrat hudo. Zaradi ljubosumnosti sem bil celo bolan in ves živčen. Je bila to posledica tistih dveh let v zaporu ali pa mi je to bilo že v krvi? Če imaš tako rad žensko kot sem imel jaz svojo ženo in moraš vse noči delati, ona pa sameva v postelji in vzdihuje po tebi, ali gre celo z drugimi ven, potem skoraj ne gre brez ljubosumnosti. Vendar je bila moja ljubosumnost že skoraj bolezen.

Že po tem, da nekaj let po ločitvi sploh nisem hotel pogledati nobene ženske, se vidi, da sem imel svojo ženo močno rad in se drugič sploh ne bi poročil, če me ne bi prepričali bratje in sestre ter mati, ki mi je sedanjo ženo celo na dom pripeljala. Po ločitvi sem se zaposlil in naselil v Ljubljani, ker na Rakeku nisem mogel ostati v bližini svoje ločene žene in človeka, ki mi je hotel vzeti življenje.

Tisto o naselitvi v Ljubljani je sicer bolj žalostno in megleno, saj si v tem našem glavnem mestu nisem uspel najti celo po dveh letih primerne sobe. Stanoval sem po bunkerjih in mitnicah. Tako da sem potem kaj kmalu zlezal v alkoholizem. Hodil sem v nočne šihte ali pa sem bil v bolniški, kar sem tistikrat pogosto bil, ker sem imel težave z glavno in vrtoglavico, pa tudi hudo nespečnost sem imel ves čas po poškodbi. Ko pa sem delal, sem le ponoči in tako nisem mogel nikoli zaspati podnevi več kot dve do tri ure, saj sem stanoval v prostorih, kjer je bilo dosti mladih ljudi in so bili podnevi vsi doma, ko bi jaz moral spati.

Tako sem pač raje zahajal v gostilne, če nisem mogel spati. Z mojim zdravjem je bilo čedalje huje, saj takrat sploh ne bi smel piti, že zaradi poškodbe na glavi ne. V Ljubljani sem popival celo med delom in sem imel že kmalu težave z nadrejenimi, ki so me opozarjali na vinjenost pri delu. Tako sem moral zapustiti podjetje zaradi alkoholizma. Sicer sem sam odšel, toda v trenutku, ko so me že menili naslednji mesec odpustiti. Tudi pri popivanju po gostilnah sem imel že več sporov s sopivci in znanci, tudi do pretepov je prišlo.

Ker sem bil slabih živcev zaradi poškodbe na glavi in stalnega nočnega dela pa slabega spanja, me sodniki dejansko niso nikoli kaznovali. Vedno so me rešili zdravniki oz. je na kaznovanje vplivalo moje zelo slabo zdravstveno stanje, saj sem dosti časa bolehal in delal samo po štiri ure, vmes pa popival in si še bolj kvaril zdravje in živce. Vendar kot rečeno, sem imel kar naprej razprave pred sodnikom za prekrške in na rednem sodišču. Vse to me je še bolj sekiralo in sem po navadi potem še bolj pil in sem bil za delo potem še bolj slab. Pa tudi sicer sem se vedno prepiral s sodelavci in tako nikjer nisem bil priljubljen. Ni čudno, da se nihče ni zame potegnil, ko sem naredil kakšen pivski izpad ali delal pijan.

Sedaj, ko bolj globoko razmišljam, kako je bilo takrat z menoj, se čudim, kako sem sploh ostal živ, saj sem bil večkrat tudi povzročitelj prometnih nesreč. Vozil sem se z mopedom po mestu, in to po navadi vinjen, ali pa s kolesom ponoči brez luči in po sredi ceste. Mrtvih sicer ni bilo, vendar sem imel večkrat polomljena rebra, noge in roke pa tudi drugih poškodb je bilo zaradi moje pijače in nepredvidne vožnje. Tudi na delu sem postal bolj površen.

Po poškodbi na glavi in po vse večjem pitju alkohola v Ljubljani sem se čedalje bolj počutil zapostavljenega. Mislil sem si, da mi vsi delajo krivico, bil sem tudi osamljen in sploh nesrečen, ker sem še vedno obžaloval zgubljeno in ljubljeno ženo in se boril z željo, ali bi sploh še poskusil navezati stike z drugo žensko, saj sem žensko čedalje bolj pogrešal. Čeprav je bilo v naši družini dosti preprirov, ker je bil oče dostikrat pijan,

mo bili otroci pošteno vzgojeni. Zato je skrbela naša dobra in uboga mati pa tudi oče vzgoje kljub alkoholizmu ni povsem opustil. Učila sta nas, naj bodo pošteni ljudje in ne smemo nikoli lagati, pa tudi če resnica še tako hudo boli. Teža nauka sem se ves čas držal in mi je žal dostikrat škodoval. Svojim sodelavcem sem vse iskreno povedal o svojem življenju in potem so se iz mene celo norčevali.

Iskrenost sem uporabil tudi pri navezovanju stikov z ženskami. To pa ni bilo prav, saj me takega potem nobena ni marala, vsaj kar je bilo v redu deklet. Dobil sem le slabe in potem sem bil zelo razočaran in sem se še bolj vdajal v alkoholizem. Saj sem imel po navadi tako žensko, ki ji je šlo samo za denar in goli seks. To pa me je strašno užalilo in sem potem začel ženske sovražiti, nisem pa pomislil, da niso vse take. Potem sem bil zopet več kot dve leti brez ženske, saj sem čedalje bolj mislil, da zame ni več prave ženske na tem svetu.

Vse te težave v zvezi z mojim življenjem in delom v Ljubljani so prišle po dveh letih in pol dela v Ljubljani do krize in sem zgubil že dve službi, saj sem precej pil in bil dosti v bolniški in so me nadrejeni začeli kritizirati. Teža pa nisem prenesel in sem zapustil delo in življenje v Ljubljani. Šel sem na delo v Radovljico. Tu sem začel delati 1. 5. 1961. Podjetje mi je prekrbilo stanovanje. Tudi sodelavci so bili razumevajoči in bolj meni pogodu, ali kakor bi dejal so prisluhnili mojim težavam in so mi obljubili, da če bom priden delavec, se bo vse lepo uredilo. To pa je bilo takrat zame kot mana z neba. Saj sem se začel lepše obnašati in sem tudi malo manj pil oziroma sploh ne med delom. Začel sem bolj razmišljati o mojem zavoženem življenju v Ljubljani in prej na Rakeku. Razmišljal sem tudi o svoji pomanjkljivi izobrazbi. Predvsem pa sem se bal, da bi med tako v redu sodelavci povzročal pivske izpade in pretepe. Ljudje in sosedje ter sodelavci so se mi tod zdeli bolj kritični in kakor bi dejal bolj pošteti.

Prvo leto dela in bivanja v Radovljici torej nisem popival. Želel sem se malo izobraziti in si svoje zavoženo življenje popraviti. Zato sem se že prvo jesen vpisal v ekonomsko srednjo šolo (večerno) v Radovljici. Sprva je to šlo bolj z muko, saj sem precej pozabil zaradi let in tudi mi je že močno uničil možgane alkohol pa nočno delo ter poškodba na glavi. V šolo sem hodil med vojno, ko so nas učili samo nemški učitelji, in še to bolj vojaške pesmi in nemško zgodovino. Za slovenščino in druge predmete pa smo bili otroci tedaj zelo prikrajšani in še za marsikaj drugega. Ko pa sem hodil od 1947. do 1950. leta v strokovno vajeniško šolo, so nam dosti spregledali zaradi predizobrazbe in tudi zaradi dejstva, da sem takrat bil mladinski funkcionar, predsednik aktiva na šoli, član komiteja ljudske mladine v Kočevju, po navadi tudi odbornik v sindikatu in nekajkrat tudi tajnik ali predsednik v podružnici sindikata. Tako so mi pač profesorji in predavatelji šli na roke pri oceni v matematiki in pa slovenščini, kjer sem takrat zelo težko izdeloval.

Stalno nočno delo, posledice poškodbe na glavi in vsakodnevno poslušanje predavanj, tudi po šest ur dnevno, domače naloge in pomanjkanje spanja — počitka pa je bilo zame pretežko. To se je videlo že po končanem prvem letniku ESS. Imel sem skoraj same slabe ocene, čeravno sem prvi razred izdelal, vendar sem kmalu zbolel na živcih in drugje. Leta 1962 so me dali zdraviti zaradi živčne izčrpanosti v bolnico Vojnik pri Celju.

Tako sem moral na svojo žalost prekiniti šolanje, v podjetju pa tudi niso bili zadovoljni, da so tako kmalu zgubili delavca. Ko so me po končanem zdravljenju, ki je kar dobro uspelo, odpustili iz bolnice, sem bil dolgo v bolniški doma. To pa ni bilo preveč dobro zame, saj sem samoto zelo težko prenašal. Te samote nisem znal drugače izkoristiti kot da sem začel zopet hoditi na popivanje po gostilnah. To pa je bilo najslabše, kar sem tedaj počel. Saj mi je alkohol še bolj škodil kot prej. Popival sem ter se družil s kroničnimi pijanci in sploh z ljudmi, ki so bili razočarani in zagrenjeni kot sem bil sam. Tako sem zopet duševno precej iztiril, saj sem se prej že precej razgibal s šolanjem in si pridobil malo znanja. Po nekajmesečnem pitju je vse to šlo nekam v pozabo. Ko sem zopet začel piti, so se pri meni ponovno pokazale vse one slabe lastnosti kakor prej.

Začel sem se prepirati s sodelavci, hoditi vinjen na delo, tudi me je že kaznoval sodnik za prekrške zaradi nočnega razgrajanja in grdega obnašanja v vinjenosti proti miličnikom. Tod me ni ščitil noben zdravnik kot v Ljubljani. Tu in ob tem času so se začeli moji dolgotrajni poskusi samomorov. Nekega dne, kmalu potem, ko sem se vrnil iz Vojnika, me je v treznem stanju napadel občutek velike žalosti, osamljenosti in groznega obupa. Takrat je bila pri meni moja pokojna mati, ki je prišla, da bi mi stregla in mi sploh pomagala. Mater sem imel nadvse rad in mislim, da ni lepše in večje ljubezni na tem svetu kot je ljubezen do matere. Jaz sem svojo tako ljubil tista leta, da bi celo umrl, če je ne bi imel ob sebi vsaj takrat, ko sem prišel iz bolnice in sploh ves čas po ločitvi s prvo ženo.

(Se bo nadaljevalo)

Zdravljeni alkoholik

Nekdanji grad Turn po obnovi zdaj že na zunaj kaže, da je postalo bivanje oskrbovancev v njem boljše in prijetnejše. — Foto: F. Perdan

Polepšani grad Turn

Obnovljeni prostori doma oskrbovancev v Predvoru

»Ne bi verjeli, toda naši oskrbovanci so govorili — gremo domov, ko smo jim povedali, da se spet selimo iz hotela na Šmarjetni gori,« je povedal direktor Doma oskrbovancev v Predvoru ing. Franc Bezovšek. »Po enajstih mesecih začasnega bivanja v hotelu, kjer smo bili kljub vsemu dokaj na tesnem, smo res imeli vsi občutek, da se vračamo domov.«

Kot je znano, so konec lanskega leta začeli popravljati stavbo Doma oskrbovancev v Potočah pri Predvoru, saj je grad Turn, v katerem je že vsa leta po vojni dom oskrbovancev iz kranjske občine, zob časa tako načel, da je postajalo bivanje v njem iz leta v leto nevarnejše. Nekaj let se je sicer o tem, da bi bilo treba dom popraviti, le govorilo, saj ni bilo vedno dovolj denarja, lani pa so dela s pomočjo sredstev iz sklada za adaptacijo socialnih domov v Sloveniji in drugih sredstev vendarle stekla.

»Zdaj so stropi v prvem in drugem nadstropju končno zamenjani in trdno zgrajeni, tako da bomo mirno hodili pod njimi,« je pripovedoval direktor Bezovšek. »Okoli 400 let stari tramovi v stropu so bili namreč že tako načeti, da bi se stropi po mnenju zavoda za raziskavo materiala, ki jih je pregledal, lahko hipno sesuli v spalnice naših oskrbovancev. Na srečo smo lahko prej začeli popravljati. Obsežna dela v našem domu, ki so trajala skoraj vse leto in še povsem niso zaključena, pa niso imela le ta namen; obenem so se tudi izboljšali bivalni pogoji naših oskrbovancev. Po zakonskih predpisih moramo namreč zagotoviti oskrbovancem v socialnih domovih določen standard. Doslej pa smo imeli tudi sobe, v katerih je bilo tudi po 14 ležišč. Zdaj smo jih

pregradili, tako da imamo tudi eno- in dvoposteljne sobe, največje sobe pa bodo imele po pet ležišč. Razen tega imamo sedaj sodobno kurilnico, nove sanitarije, prav tako pa je popolnoma novo tudi ostrešje. Nekdanje neuporabno podstrešje smo predelali in zdaj so tu sobe za naše osebje, začasno pa smo vanje namestili še oskrbovance. Zdjaj po preureditvi je v domu namreč manj prostora, kar je seveda šlo na račun višjega standarda: sedanjih 60 mest je vsekakor premalo, zato smo naše oskrbovance še malo utesnili, saj jih imamo v domu 97. Že prihodnji teden pa bomo v neposredni bližini zasedli prvo lopato za gradnjo stanovanjskega dela za dodatnih 70 ležišč, tako da bomo že v jeseni drugo leto imeli vsega skupaj 140 ležišč. Sedanja investicija nas je z opremo vred veljala okoli 8 milijonov novih din, sredstva za gradnjo novega stanovanjskega dela pa so tudi že zagotovljena.«

Nekdanji grad zdaj že tudi na zunaj kaže lepšo podobo. Ko bo dokončna adaptacija doma končana v avgustu prihodnje leto, bodo resnično pogoji bivanja oskrbovancev na dostojni višini, pogoji dela sedaj 23-članskega kolektiva, ki je selitev v hotel in pa vse težave s spremljenimi pogoji dela potrpežljivo prenašal, povsem drugačni. »V soglasju s komisijo pri republiškem komiteju za zdravstvo in socialno varstvo bomo ta vmesni čas do jeseni prihodnjega leta sicer še malo na tesnem, a bomo vsi skupaj prestali te mesece potrpežljivo, saj je izboljšanje pogojev bivanja pri nas tik pred dokončno rešitvijo. Zaradi večjih stroškov poslovanja smo morali zvišati tudi oskrbnino, in sicer na 87 din in pa 104 din na dan za nepokretne oskrbovance.«

L. M.

Preurejena jedilnica med obroki sicer sameva, vendar pa bo v njej, ko bo do kraja urejena, še čajna kuhinja in ko bo tu še barvni TV sprejemnik, darilo občinskega sindikalnega sveta Kranj, verjetno veliko bolj živahno ob vsaki uri dneva. — Foto: Perdan

Starost s svojimi tegobami zahteva, da je zdravniška pomoč zelo blizu. Dom oskrbovancev Albina Drolca v Predvoru ima svojo ambulanto, v kateri dvakrat na teden ordinira zdravnik. — Foto: F. Perdan

Dabo kostanj držal do pomladi

Lepo jesen smo imeli in obilo kostanja nam je dala. Sedaj se nam razgrnjen suši na balkonu ali podstrešju, da bi vsaj malo potegnili z njim. Kako prijetno ga je lupiti takole zvečer, ko je družina zbrana za mizo. Kljub temu pa, da ga sušimo, se je bati, da bo splesnel ali se preveč osušil in prav dolgo ga tako res ne bomo mogli obdržati.

»Če bi radi, da bi ga jedli tam sredi zime, ali pa spomladi, ga dajte v zamrzovalno skrinjo,« nam je oni dan svetovala Ela Kovacič iz Domžal, strokovna sodelavka Loških tovarn hladilnikov na področju zamrzovanja živil in zdaj že naša dobra znanka. »Odlično se obnese. Zamrzujemo pa lahko že kuhanega ali samo prevretega. Če zamrzujemo skuhanega, ga po kuhanju samo ohladimo, damo v vrečke in zamrzujemo. Ko ga pripravljamo za jed, ga stresemo za nekaj minut v krop, da se ogreje, in postavimo na mizo.

Surovega pa zamrzujemo tako, da ga samo za 10 minut prevremo, ohladimo v mrzli vodi, osušimo in zamrzujemo, ko ga pa rabimo, ga pristavimo v krop in skuhamo do konca. Kuhal se bo le četrte ure do dvajset minut.

Lahko pa zamrzujemo kostanj tudi brez debele zunanje kože. Surovega olupimo, blanširamo 5 minut, ohladimo v mrzli vodi, bolje je pa še na cedilu ali rešetki. Potem kostanj, ki je zdaj samo še v spodnji kožici, embaliramo in zamrzujemo. Ko ga rabimo, zamrznjenega stresemo v slan krop in skuhamo do kraja. Lupi se zelo lepo.

Tudi pečen kostanj si lahko pripravimo iz zamrzovalne skrinje. Lepe, debele kostanje prevremo 10 minut, odcedimo, ohladimo in zarezemo na ploščati strani. Takega zamrzujemo. Ko ga želimo peči, ga samo toliko natalimo, da se orosi, stresemo na rešetke in počasi enakomerno pečemo. Toda res počasi, ker bo sicer znotraj še trd.

Ste že delale kdaj kostanjeve pire? Tudi ta se odlično zamrzuje. Pripravimo ga pa tako, da kuhan kostanj omajimo in gladko umešamo ter spravimo (brez dodatkov!) v jogurtove kozarčke in podobno embalažo. Ko ga rabimo, ga odtalimo in uporabljamo za sadne torte, kot samostojno kremo ali tudi dodatek k testu.

Odlična je tudi kostanjeva pena; otroci jo imajo zelo radi, pa hitro se pripravi. Gladko umeša-

Zamrzovalne skrinje prijateljice gospodinjstva

nemu kostanju dodamo sladko stepeno smetano, po okusu pa še dodatno sladkamo. Sladico lahko tudi glaziramo. S tako kremo polnimo tudi pecivo, na primer princes krofe itd.»

»In kaj bi še svetovali našim gospodinjam o zamrzovanju v teh dneh?«

»Rekla bi, da naj pripravijo skrinjo za vlaganje kolin. Mogoče jo je treba očistiti ledu. Preglejte embalažo, če se ni ob premetavanju zavrtkov in prestavljanju košaric ranila. V takem primeru potegnite čez novo vrečko, ali pa živilo porabite.

Če imate na vrtu še lep drobnjak, ga porežite in zamrznite. Prav tako peteršilj, šatraj ali meto.

Če imate kaj slabih jabolčk ali pa se vam zdi, da bodo pričela kmalu gniti, si izdelajte iz njih nar metrov zavitka, ga zamrznite

in potem zamrznjenega porinete v pečico. Sploh je zdajle čas, ko bo treba pripraviti sladice. Prazniki so tu in misliti bo treba na potice. Da ne boste imele takrat vse na kupu, ko imamo pred prazniki že s čiščenjem dosti dela, specite potico sedaj, zamrznite in za praznike jo samo postavite na mizo. In če ste poslušale moj nasvet, pa zamrznite jajca takrat ko so bila po 60 in 70 par, bo sedaj, ko so v trgovinah po 2,50 din, vaša peka res poceni. Se izplača, kajne!«

Se o embalaži je dala Ela nasvet: po njenem mnenju so z embalažo za zamrzovalno skrinjo najbolj založeni v Murkinem ELGU v Lescah, kjer dobite vse od navadnih vrečk do alu fix posod in košaric.

obiščite — obiščite — obiščite

od 13. do 16. novembra

v kulturnem domu France Mrak, Kokrica pri Kranju

SMUČARSKI SEJEM

Sodelujeta: veletrgovsko podjetje Kokra — veleblagovnica Globus in Elan — Begunje

Sejemski program

- prodaja smuči Elan v I. in II. kvaliteti
- prodaja rabljene opreme
- prodaja okovja, palic, sank, smučarskih čevljev in drsalk
- strokovna montaža okovja po 25 din na par
- strokovni nasveti pri izbiri smučarske opreme
- razstava druge smučarske opreme in oblačil
- nagradno žrebanje vstopnic

Sejemski čas

13. in 14. novembra od 15. do 19. ure
15. in 16. novembra od 9. do 19. ure

obiščite — obiščite — obiščite

Kranj dobil novo prodajalno obutve

Kranj – V ponedeljek je na Titovem trgu v Kranju tovarna obutve Astra iz Zagreba odprla novo prodajalno, ki je obenem prva prodajalna te organizacije združenega dela na Gorenjskem. Astra je imela doslej poslovalnice v Ljubljani, Mariboru, Celju, Novem mestu, Murski Soboti, Ptuju in Hrastniku. Zagrebška tovarna obutve se je že dolgo želela pojaviti na gorenjskem trgu. Obenem pa bo to priložnost seznaniti se z dosežki in izdelki znanih naših proizvajalcev obutve. Pri urejevanju prodajalne sta razen Astre sodelovala še Podjetje za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj in Servisno podjetje Kranj. Vrednost preureditvenih del znaša okrog 220.000 dinarjev.

-jk

Razpisna komisija

Združenega zdravstvenega doma Jesenice n.sol.o.

Jesenice, Cesta maršala Tita 78

ponovno razpisuje prosto delovno mesto
direktorja zavoda
(ni reelekcija)

Poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, samoupravnim sporazumom o združevanju in družbenim dogovorom o načelih kadrovske politike v občini Jesenice in občini Radovljici, mora kandidat izpolnjevati še naslednje pogoje:

- da je zdravstveni delavec z visoko izobrazbo in da ima dopolnilno izobrazbo iz organizacije zdravstvene službe;
- da ima najmanj 10 let delovnih izkušenj na področju zdravstvenega varstva;
- da ima moralnopolitične kvalitete, organizacijsko poslovne sposobnosti za uspešno vodenje.

Stanovanje ni zagotovljeno.

Kandidat naj pošlje svojo prijavo v zaprti kuverti z dokazili o izpolnjevanju razpisnih in drugih pogojev, potrdilo o nekaznovanju, potrdilo, da ni v kazenskem postopku, življenjepis z opisom dosedanjega službovanja v 15 dneh od dneva objave na naslov: Razpisna komisija Združeni zdravstveni dom Jesenice.

Združena podjetja

Fužinar Ljubljana TOZD – Orodno kovaštvo Poljane nad Škofjo Loko

razglaš
prosto delovno mesto
direktorja

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje:

- imeti morajo srednješolsko izobrazbo z najmanj 4-letno prakso na vodilnih delovnih mestih, od tega 3 leta v isti ali sorodni stroki ali
- morajo imeti nižješolsko izobrazbo in najmanj 8 let prakse na vodilnih delovnih mestih, od tega 4 leta v isti ali sorodni stroki.

Ponudbe z dokazili je treba poslati v 10 dneh po objavi odboru za medsebojna delovna razmerja.

Pozor!

Odprta je urarska delavnica na Visokem št. 38.
Popravilo opravi takoj.
Urar Nikolić Jovan

Potrošnike Kranja in okolice obveščamo, da v zimski sezoni

prodajamo čreva

v naši mesnici v Cankarjevi ulici 7 v Kranju, kjer lahko kupite tudi

vse vrste svežega mesa

in naše

prvovrstne mesne ter suhomesnate izdelke.

Oglasite se in se sami prepričajte!
Za nakup se priporoča

Kolektiv
TOZD Klavnice
Kranj

Trgovsko podjetje »Kolesar«

Ljubljana, Titova 23
objavlja
prosti delovni mesti
za svojo poslovalnico
v Kranjski gori 98

1. prodajalca
2. učenca
v trgovini

Nastop zaposlitve je možen takoj. Poskusno delo 2 meseca. Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe na naslov trgovsko podjetje »Kolesar«, Ljubljana, Titova cesta 23, komisija za medsebojna delovna razmerja v 10 dneh po objavi.

Veletrgovina

ŽIVILA
Kranj

prodaja rabljenih osnovnih sredstev in drobnega inventarja

bo v ponedeljek,
17. in 24. nov. 1975,
od 12. do 15. ure

V prostorih mizarske delavnice v Medetovi ulici pri tovarni Sava v Stražišču.

Osnovna šola heroja Bračiča v Bistrici pri Trziču

razpisuje prosto delovno mesto
blagajnika

s polovičnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji: srednja izobrazba finančno-ekonomske smeri ali ustrezna nepopolna srednja šola z večletno prakso.

Ponudbe sprejema odbor združenega dela v 15 dneh po objavi razpisa.

PIVO MED PIVI
ČAKA NA VAŠO OCENO

BRUXELLES 1974
AMSTERDAM 1975
PONOVO ZMAGOVALEC
SVETOVNEGA
IZBORA PIV!
HP TALIS

pural Stanovanjsko strešno okno

PODSTREŠNO
STANOVANJE
NAJ BO
SVETLO IN ZRAČNO

- nerjaveči materiali ● dvojno izolacijsko steklo ● neoporečno tesnenje ● preprosto čiščenje ● prilagojeno streham vseh vrst

IZKORISTITE PODSTREŠNE PROSTORE ZA NAJCENEJŠO STANOVANJSKO POVRŠINO

Okna pural lahko kupite v vseh prodajalnah z gradbenim materialom, možnost nakupa s stanovanjskimi krediti

Izdeluje:

RUDARSKI ŠOLSKI CENTER

VELENJE

neomejena subsidiarna odgovornost
JUGOSLAVIJA
63320 Velenje, Prežihova 3, tel. 850-422

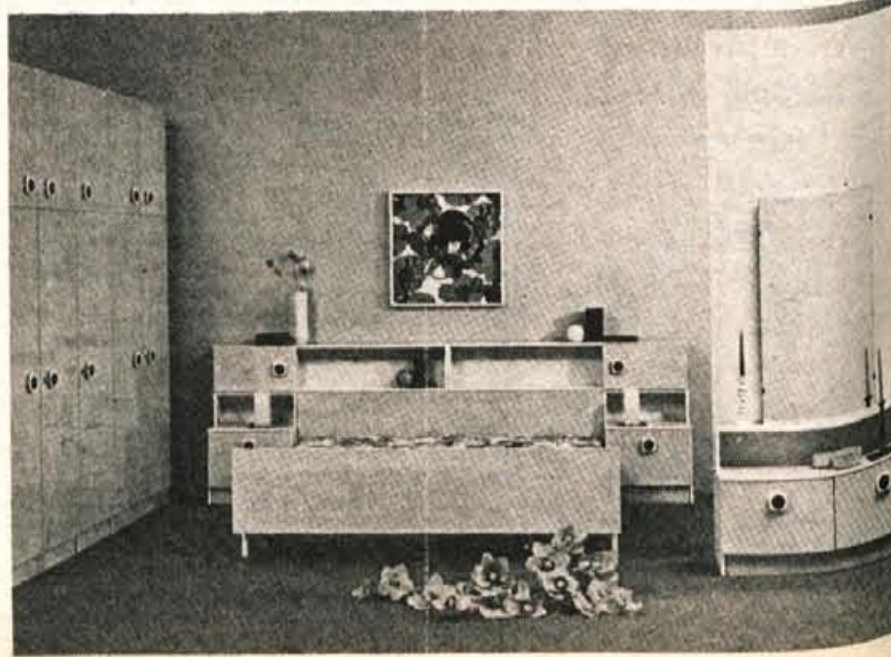
Kokra Kranj
Spalnica garant
Pólzela
– petdelna
tovarniški popust

20 %

stara cena: 9349 din

nova cena: 7723 din

v salonu pohištva
veleblagovnice
Globus

Prisrčen sprejem na Brniku

Razen svojcev, prijateljev in planincev ter alpinistov so zmagovalce 8481 metrov visokega Makaluja v sredo popoldne na brniškem letališču pričakali tudi predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik, predsednik Planinske zveze Jugoslavije Božo Škrli, predsednik slovenske skupščine dr. Marijan Breclj in predsednik Zveze telesnokulturnih organizacij Slovenije Marjan Lenarčič

Boeing 727 Jugoslovskega aerotransporta, poletel je iz Frankfurta, je v sredo ob dveh popoldne pristal pred pristaniškim poslopjem brniškega letališča. Po dvižnih stopnicah so se spustili slavni jugoslovanski alpinisti, člani VI. jugoslovske alpinistične himalajske odprave, prvi zmagovalci do 6. oktobra še nepreplezane južne stene 8481 metrov visokega Makaluja, pete gore sveta, srečni, rosnih oči, izsušenih lic, ožganih od sonca in snežnih metežev. Večina si je po nenapisanih alpinističnih pravilih zmagovalca slavnih sten pustila rasti brado. Vsa od zmagovalcev Makaluja je v himalajskem pogorju v 91 dneh odsotnosti od domovine pustil veliko kilogramov, pretil veliko znoja in prehodil na stotine kilometrov. To je zmogla le uigrana ekipa alpinističnih mojstrov, zbrana po številnih slovenskih alpinističnih odsekih, duševno in telesno dobro pripravljenih in željna doseči cilj. Janko Ažman, Stane Belak, Zoran Bešlin, Danilo Cedilnik, Janez Dovžan, Boris Erjavec, Viktor Grošel, Tomaž Jamnik, Stane Klemenc, Ivan Kotnik, Janez Lončar, Marjan Manfreda, Damijan Meško, Bojan Pollak, Milan Rebula, Rado Riedl, Roman Robas, Jože Rožič, Dušan Srečnik in Nejc Zaplotnik so pod vodstvom Aleša Kunaverja dosegli veliki cilj in s tem proslavili tudi 15. obletnico osvojitve prvega himalajskega vrha Trisula.

Zal na Brniku slavlja nista delila Zoran Bešlin in Marjan Manfreda. Slednji je dosegel Makalujev vrh, Zoran pa je onemogel 15 metrov pod njim. Na dan prihoda sta bila v ljubljanski bolnišnici. Ozeblina, ki sta jih dobila na »gori junakov«, so bile tolikšne, da sta se predčasno vrnila. Zato njima še posebne čestitke in želje za čim prejšnje okrevanje!

Himalajcem je želel v sredo vsak stisniti roko. Prvi so to storili predsednik jugoslovske planinske organizacije Božo Škrli, predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik, predsednik skupščine SRS dr. Marijan Breclj in predsednik slovenskih telesnokulturnih organizacij Marjan Lenarčič. Sledili so pozdravi, objemi in poljubi svojcev, prijateljev in zancev alpinistov...

Predsednik Planinske zveze Jugoslavije Božo Škrli je dejal, da je uspeh na Makaluju najlepši prispevek k proslavljanju 100. obletnice jugoslovskega planinstva in da smo ponovno potrdili sposobnost osvojiti tudi najvišji Everest (zanj imamo za leto 1979 že uradno dovoljenje - op. p.). Dr. Miha Potočnik

»Lansko osvajanje Kangbachena in poročila o letošnjem osvajanju Makaluja sta marsikatero prepričala, da je to resen in strašen posel,« je dejal v nagovoru »himalajcem« predsednik PZS dr. Miha Potočnik. Desno predsednik PZJ Božo Škrli in predsednik skupščine SRS dr. Marijan Breclj.

Aleš Kunaver iz Ljubljane, rojen leta 1935, najstarejši član odprave in njen vodja: »Utečen stroj smo bili, prepričani, da nam mora vse uspeli. Zahvala ne gre samo nam. To je delo petih planinskih generacij. Veliko letošnjega dela smo opravili že leta 1972, ko smo obtičali tik pod vrhom!«

Janko Ažman iz Mojstrane, rojen leta 1945. »Na Makaluju sem bil že leta 1972. Današnji občutki so veliko lepši kot takratni. Na vrh sva prišla z Nejcem. Dobro nama je šlo!«

Janez Dovžan iz Mojstrane, rojen leta 1945. »Garali, garali smo,« pravi po domače. »Najhuje je bilo z nahrbtniki na ramenih, brez kisikovih bomb prilesti 8000 metrov visoko!«

Nejc Zaplotnik iz Kranja, rojen leta 1952. »Vzpon na vrh je bil težak. Z Jankom Ažmanom sva uspela. Kako da ne bi bil srečen, vesel...«

Janez Lončar iz Tržiča, rojen leta 1948. »Srečni in z lepimi spomini se vračamo. Himalaja in Nepal sta me očarala,« je dejal po prihodu.

Dušan Srečnik iz Tržiča, rojen leta 1949. »Kaj naj povem,« pravi. »Prvikrat sem bil v Himalaji in preizkušnjo sem v redu prestal.«

Jože Rožič iz Rateč, rojen leta 1951: »Obdaja me občutek zmagovalstva, kot da bi zmagal na svetovnem prvenstvu. Srečen sem, da sem kljub boleznim še lahko pomagal tovarišem!«

Tomaž Jamnik iz Kranja, rojen leta 1938. »Jutri pridi. Več se bova lahko pomenila. Sicer pa sem vesel, da sem sodeloval v tako uspešni odpravi,« je dejal Tomaž, ki ga prijatelji imenujejo Mišo.

Presneto, ta nesrečna Šmarjetna gora s svojim zaprtim domom, pravi prvi novinar; lahko se razpoči od togote, cesta Predvor—Jezerko bo še do nadaljnjega izven vsake kategorije, de drugi; ojoj, dom na Mežakli se podira, vzdihne tretji na seji redakcije. Vse se priduša, vse je na robu obupa, ko prelistava ogorčena pisma bralcev, vse ob telefonskih klicih zatrdno obljublja, da se prodorno razpiše.

Opazujem jih, to zagnano pišočje ljudstvo, pričakujem, da jim bo v prvi ihti solza kanila na redakcijsko mizo, predvidevam, da se jim bodo vneli pisalni stroji in »iznucali« prsti. Tedaj so čudno redkobesedno naježeni, ko tipajo za kar najbolj neposrednim izrazom, ko hočejo podčrtavati s samostalniki ala strahota, sramota, gospodarski kriminal in podobno. S časopisom vržejo potem to ven, bralci zaploskajo, trepljajo po ramenih, tako je treba, naj zdaj odgovore zanikrneži zanikrni, brezvestni malomarneži.

Pa se poslavlja mesec, prihaja starka zima v deželo, omizje pa se žalosti. Nič, nobenega odmeva, odgovorni so tiho, ena sama ljuba tišina ob tej borbi za uspešno dobro. Bolj kot vsi drugi brezštevilni problemi mi dom na Mežakli prihaja v misli, dom, ki sta ga ljubljanska Univerza in Alpe-Adria pustili z odprtimi okni, medtem ko je Alpe-Adria poprej iz njega pobrala vse, kar je koristnega drugod potrebovala. Pisec se je namenil razpihniti od srda, a odgovorni so bili kar lepo tiho. Ne vem, kaj so sami med sabo govorili, zamisljam pa si jih prav lahko v dveh razpoložljivih slikah: ali so se takole, šcc, požižgali ali pa so pomodrovali: naj se razpihuje, prej ali slej ga bo minilo, mar nam je za tisto mežaklarsko podrtijo!

Figó bo pisec pozabil na kriminalno gospodarjenje, sam ga še podpihuje, ker nikakor ne odobram, da izzvanj niso mogli dati takšnega ali drugačnega odgovora ogorčeni javnosti.

Ko sem že pri naši redakciji, evo, kako sem pri teh nemogoče nesramnih ljudeh cenjen jaz in

moji konstruktivni predlogi. Ko so se izčivkali, kaj bodo pisali za naprej, so se spomnili, da nimajo primerne teme za stalno rubriko eno vprašanje trije odgovori. S tistim svojim tehtanjem, kaj bi bilo najbolj aktualno, so mi šli počasi že do jeter, pa sem se korajžno oglašil in prispeval svojo genialno zamisel. Pa so se le nesramno posmehovali, no ja, pa saj se že ve, kako in kaj!

Moja imenitna ideja je namreč bila (najbrž jo bo odmevno uporabil kakšen drug časopis z drugačnim smislom za aktualnost), da sestavimo anketnik (ja, anketnik se moderno reče, tako, kot se zdaj po občinah na široko uporabljajo razni pomniki), anketnik torej. V naših gmajnah je neverjetno veliko število pravih medvedov (to je aktualno), ki lomastijo in delajo kmetom ogromno škodo (to bi bilo koristno). V prostranstvu naših gmajn živi tudi prava medvedja družinica (ha, ravno prav, trije odgovori, pa še skupaj jih bomo našli), ki bi jo bilo zanimivo anketirati: od kod ste izvolili priti, kaj vas zadržuje pri nas, zakaj se vam zdijo naši jagri pa jagajo tako ljubezljivo gostoljubni itd. In za nameček še družbeno koristni namig: dragi gospod kosmatinec, namesto naših jagrov pa jagajo vas bodo začeli zasledovati naši ribiči! In medved bi se ustrašil in oddijal za deveto goro. Novinar bi imel za medvedi svoj prvi in naposled svoj zadnji intervju, kmetje nič škode, jagri pa jagajo pa svoj mir.

Zadnjič sem v nekem cajtengu bral, da na neki srednji šoli, ki usposablja natakarje in kuharje za kruto poklicno resničnost, nikakor ne morejo vzbuditi zanimanja za izredno šolanje tistih kadrov, ki so v gostinski stvarnosti še brez ustrezne kvalifikacije. Eventualne kandidate naježene v tek čez drn in strn predvsem šolski program izrednega izobraževanja, ki predvideva, naj bi se kuharji in natakarji poleg slovenščine učili še nemško in italijansko. Pisec je kar malo otožen nad takim nemogočim programom in podaja roko bežeči gostinski strukturi.

Se popolnoma strinjam z ustrahovanimi in obsojam program. Že zaposleni že vedo, kaj je v praksi koristno in potrebno. Razen tega bi bilo hudo škodljivo, če bi morali absolvirati še tri svetovne jezike in to v maratonsko dolgih petnajstih mesecih, kolikor to izobraževanje mora potrajati. Tiste lekcije iz jezikovnih vladnih gor in dol, samo pustiti in ničemu koristno guljenje. Le zamislite si, kakšen sila neprijeten položaj, če ti, denimo, nemški gost zahteva pečeno piško, iz jezikovnih vladnih naučeni in poučeni natakar pa izstrelji: »Moj brat nosi zelene hlače. Ali vaš brat nima zelenih hlače!«

Radovljica — Predsednik radovljiške občinske skupščine inž. Polde Pernuš in predsednik občinske konference socialistične zveze Franc Jere sta konec minulega tedna v Kliničnem centru v Ljubljani obiskala alpinista Marjana Manfreda in njegovega kolega, ki sta se s himalajske odprave zaradi hudih ozeblin vrnila pred ostalimi člani ekspedicije.

Marjan Manfreda je bil namreč rojen 1950. leta na Bohinjski Beli v radovljiški občini. Uspeh, ki ga je skupaj z ostalimi člani dosegel pri zadnji odpravi, so v radovljiški občini budno spremljali. Zato je bila vest o predčasni vrnitvi dveh alpinistov zanje še toliko bolj neprijetna. Marjan Manfreda sta predstavnika radovljiške občine obdarila.

Med njunim obiskom pa sta oba alpinista v bolnišnici obiskala tudi predsednik republiške skupščine dr. Marijan Breclj in predsednik Planinske zveze Slovenije dr. Miha Potočnik. Vsi so alpinistoma zaželeli čimprejšnje okrevanje. A. Z.